

Л. В. Кучеренко
В. Л. Гарнага
І. М. Бабій
В. А. Редька

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ ОПТОВО-РОЗДРІБНИХ РИНКІВ

Вінницький національний технічний університет

У даній статті розглянуто основні особливості формування об'ємно-просторової композиції оптово-роздрібних ринкових комплексів. Показано раціонально-функціональну структуру оптово-роздрібного ринкового комплексу, та співвідношення площ і кількості населення яке обслуговується даним комплексом. Досліджено та сформульовано основні принципи формування об'ємно-просторової композиції оптово-роздрібних ринкових комплексів. Наведені засоби реалізації основних прийомів формування об'ємно-просторової композиції оптово-роздрібних ринкових комплексів.

Ключові слова: ринковий комплекс, об'ємно-просторова композиція, оптово-роздрібні ринки, формування оптового ринку, оптові ринки.

Вступ

Актуальність розробки основних принципів об'ємно-просторової композиції оптово-роздрібних ринків, пояснюється необхідністю створення сполучної ланки між виробничими підприємствами і магазинами роздрібною торгівлі, всім ходом розвитку і перетворенням системи торгівлі. Формування принципів архітектурної та містобудівної організації мережі оптово-роздрібних ринкових комплексів сприятиме в подальшому їх будівництву.

Оптово-роздрібні ринкові комплекси для нашої країни є новими типами будівель, що тільки набувають поширення. Архітектурно-містобудівне проектування мережі таких комплексів потребує розробки та впровадження методичних основ, які б враховували б особливості й відмінності у функціонально-планувальному, містобудівному, так і економічному аспектах.

Вступ України до Європейського союзу та Всесвітньої торговельної організації передбачає підвищення вимог до якості вітчизняної продукції та продовольства, удосконалення ринкової інфраструктури, розвитку її нових сучасних складових. Значну увагу приділено оптовим ринковим комплексам. Зокрема їхній об'ємно-просторовій композиції.

На сьогоднішній день в нашій країні ще не сформувалася мережа оптових і оптово-роздрібних ринкових комплексів та типи підприємств різних рангів, не визначена їх номенклатура, немає класифікації основних функціональних груп приміщень, що входять до складу такого типу комплексів, і відіграють важливу роль у творенні об'ємно-просторової композиції оптово-роздрібних ринків.

Оптові й оптово-роздрібні ринкові комплекси насамперед потрібні регіонам та областям, тому що основне їх призначення – це забезпечення населення певної території продуктами, як харчування так і іншими видами, й надання допомоги товаровиробникам цього регіону в збуті готової продукції через такі комплекси.

Фактори, котрі впливають на об'ємно-просторове формування оптових та оптово-роздрібних ринкових комплексів – це сукупність чисельних умов залежно від їх особливостей, обраних критеріїв і поставленої мети. Від того, наскільки якісно проаналізовані й виявлені фактори, залежить подальший розвиток та оптимізація мережі.

Об'єктом дослідження даної теми є оптово-роздрібні ринкові комплекси.

Предметом дослідження є закордонні та вітчизняні оптово-роздрібні ринкові комплекси.

Дослідження принципів формування об'ємно-просторової композиції оптово-роздрібних ринкових комплексів

Вивчення й аналіз уже існуючого архітектурно-містобудівного проектного досвіду об'ємно-просторової композиції, розбудови мережі ринкових комплексів у європейських країнах, безумовно, являє теоретичний і практичний інтерес, проте навряд чи може бути вичерпним з

погляду принципів формування оптово-роздрібних ринкових комплексів у нашій країні. Поза будь-якими сумнівами, існуючі методологічні розробки повинні бути враховані, але склад принципів і їх зміст у першу чергу будуть визначатися на основі врахування існуючих містобудівних, соціокультурних, економічних особливостей тощо.

Відповідно до завдання даного дослідження й вимог до планування оптово-роздрібних ринкових комплексів були вивчені та проаналізовані основні фактори формування оптово-роздрібних ринкових комплексів. Одним із таких факторів є фактор ефективності, тобто в процесі об'ємно-просторового формування оптово-роздрібних ринкових комплексів забезпечити зниження матеріальних витрат та підвищення продуктивності праці. Знаходження найкращого варіанту архітектурно-містобудівного формування оптово-роздрібних ринкових комплексів з безліччю допустимих рішень, формування яких здійснюється, як правило, на основі використання економіко-математичних моделей. Даний фактор поєднує в собі такі прийоми:

- розділення основних функцій;
- формування доцільних архітектурно-планувальних схем ринкових комплексів;
- визначення раціональної функціональної структури оптово-роздрібного ринкового комплексу (рис. 1);
- розділення торгових модулів за асортиментом продукції;
- розділення торгових модулів за типом торгівлі;
- розділення торгових модулів за видом розподілу продукції;

Засоби реалізації даного фактору, це математична модель розрахунку кількості продовольчих ринкових комплексів в регіоні чи області; зниження капітальних витрат і підвищення продуктивності праці у процесі архітектурно-містобудівного формування оптово-роздрібних ринкових комплексів.

Необхідність урахування найбільш значущих чинників при розробленні плану об'ємно-просторового формування мережі оптово-роздрібних ринкових комплексів реалізується на факторі релевантності, який передбачає більшу деталізацію та пошук оптимальних рішень для тих планів, які мають важливе значення для досягнення цілей і завдань планування. Фактор релевантності включає такі прийоми:

- визначення транспортних умов території;
- структурування елементів розселення;
- вплив традиційних зв'язків населення з деякими населеними пунктами;
- врахування факторів, які впливають на розміщення продовольчих ринкових комплексів.

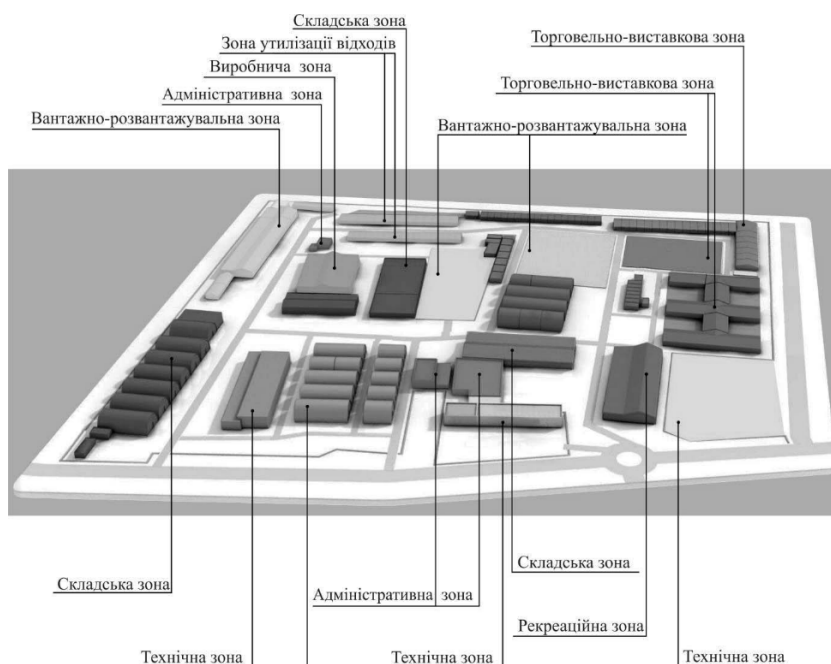


Рис. 1. Структурно-функціональна модель оптового й оптово-роздрібного ринкового комплексу

Засоби реалізації даного фактору, це математична модель розрахунку кількості продовольчих ринкових комплексів в регіоні чи області; зниження капітальних витрат і підвищення

продуктивності праці у процесі архітектурно-містобудівного формування оптово-роздрібних ринкових комплексів.

Відтворення та організація об'ємно-просторового формування мережі оптово-роздрібних ринкових комплексів здійснюється за рівнями складності, і відповідає факторові ієрархічності, тобто результати планування вищого рівня планування накладають певні обмеження на результати планування нижнього рівня. До фактору ієрархічності відносять такі прийоми:

- вплив радіуса тяжіння населення до продовольчого ринкового комплексу (рис.2).
- урахування впливу чисельності населеного пункту в системі розселення та місця розташування (рис. 3).

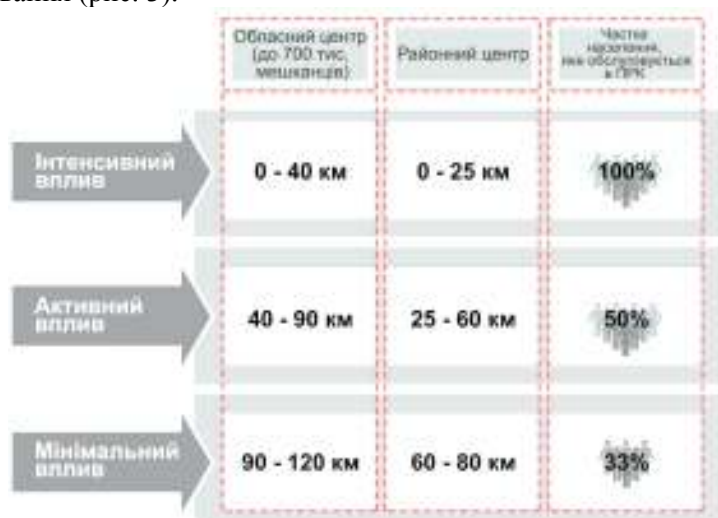


Рис. 2. Вплив радіуса тяжіння населення до ринкового комплексу

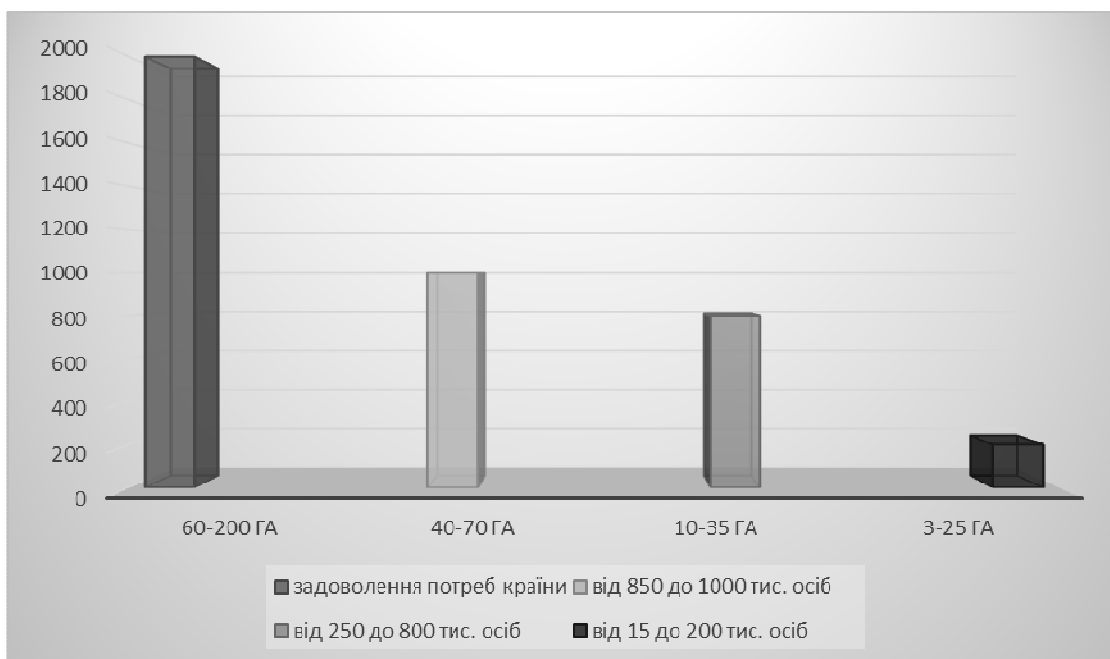


Рис. 3. Співвідношення площі і кількості населення яке обслуговується ринковим комплексом

Засоби реалізації цього фактору, це врахування найбільш значущих чинників при розробці плану об'ємно-просторового формування мережі оптово-роздрібних ринкових комплексів.

При розробленні плану об'ємно-просторового формування мережі оптово-роздрібних ринкових комплексів, у контексті інтеграції, полягає в створенні раціональних ланцюгів поставок, які необхідно вирішувати мережевій торговій компанії та на які необхідно орієнтувати організаційну структуру управління. Критерій побудови інтегрального плану узгоджується з критеріями приватних планів виробників продуктів, покупців продавців тощо. Принцип інтегративності включає такі прийоми:

- визначення наявності в безпосередній близькості існуючих продовольчих підприємств;
- врахування відстаней між окремими населеними пунктами.

Засоби реалізації цього фактору, це вирішення ланцюгів поставок мережевих торгових компаній на які необхідно орієнтувати організаційну структуру управління; узгодження критеріїв побудови інтегрального плану з критеріями приватних планів виробників, покупців, продавців тощо. В процесі об'ємно-просторового формування оптово-роздрібних ринкових комплексів, сукупності елементів, котрі взаємодіють один з одним формують фактор збалансованості, який характеризується визначенням функціонального складу та функціональних блоків, що забезпечують відсутність дублювання технологічних процесів. Реалізація цього фактору, це збалансованість сукупності елементів, які взаємодіють один з одним в процесі архітектурно-містобудівного формування оптово-роздрібних продовольчих ринкових комплексів.

Визначення фактору безперервності об'ємно-просторового формування оптово-роздрібних ринкових комплексів функціонально пов'язаних між собою елементів створюють певну цілісність, яка характеризується послідовністю отримання послуг та функціональних процесів.

Здатність оптово-роздрібних ринкових комплексів пристосуватися до змін зовнішніх і внутрішніх факторів, що характеризуються мінливістю, формують фактор гнучкості. Тобто здатність оптово-роздрібних комплексів змінювати свою спрямованість у зв'язку з виникненням непередбачених обставин. Вона припускає наявність альтернативних варіантів в плануванні, орієнтованих на різні значення параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища. Даний фактор показує наявність механізму зміни планових величин, можливість корегувати для адаптації до нових обставин функціонування оптово-роздрібних ринкових комплексів. Крім того, гнучкість у плануванні означає наявність певних резервів, які повинні знівелювати результати роботи при погіршенні умов діяльності.

Засоби реалізації даного фактору, це здатність пристосування оптово-роздрібних ринкових комплексів до змін зовнішніх і внутрішніх факторів, що характеризуються мінливістю.

Висновки

- На основі вже існуючих методологічних досліджень були наведені основні фактори об'ємно-просторової композиції, та їх основні принципи формування оптово-роздрібних ринкових комплексів, а саме: вплив радіуса тяжіння населення до ринкового комплексу, співвідношення площ і кількості населення яке обслуговується ринковим комплексом, врахування впливу чисельності населеного пункту в системі розселення та місця розташування. На основі принципів були наведені основні засоби реалізації даних факторів об'ємно-просторової композиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гарнага В. Л. Дослідження міського середовища для маломобільних груп населення / Кучеренко Л. В., Петюренко Л. П., // Науково-технічний збірник «Сучасні технології матеріали і конструкції в будівництві». – №2. – ВНТУ, 2015 – С 85-90.
2. Николаєнко В. А. Моделювання розміщення мережі оптових та оптово-роздрібних продовольчих ринкових комплексів у Полтавському регіоні / Николаєнко В. ., Шлапко Л. В. // Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст». – №118. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014 – С. 142-149.
3. Шлапко Л. В. Архітектурно-містобудівні принципи формування оптово-роздрібних продовольчих ринкових комплексів / Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури // Полтава, ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2016. – С. 229
4. Шлапко Л. В. До проблеми формування мережі оптових та оптово-роздрібних продовольчих ринкових комплексів на рівні районного планування // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: науково-технічний збірник / Відпов. Ред. М. М. Дьомін. – К.: КНУБА, 2015. – Вип. 38. – С. 114-120.
5. Шлапко Л. В. Передумови формування оптових та оптово-роздрібних продовольчих ринкових комплексів // Містобудування та територіальне планування: Науково-технічний збірник / Відпов. ред. М. М. Осетрин. – К., КНУБА, 2015. – Вип. 55. – С. 489 – 496.
6. Шмелева Л. М. Архитектура оптово-розничных рынков / Л. М. Шмелева // Архитектура и строительство Москвы. – 1998. – 108 – 113.

Кучеренко Лілія Василівна – к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури Вінницького національного технічного університету.

Гарнага Вікторія Леонідівна – к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури Вінницького національного технічного університету.

Бабій Ігор Миколайович – к.т.н., доцент кафедри технологія будівельного виробництва Одеської державної академії будівництва та архітектури.

Редька Віталій Анатолійович – студент Вінницького національного технічного університету.

L. Kucherenko

V. Harnaha

I. Babiy

V. Redka

FEATURES OF FORMATION THREE-DIMENSIONAL ARRANGEMENT WHOLESALE AND RETAIL MARKETS

Vinnitsia National Technical University

This article reviews the main features of formation of three-dimensional arrangement of wholesale and retail market facilities. Showing rational and functional structure of wholesale and retail market sector, and the ratio of area and population that is served by this complex. Researched and formulated the basic principles of three-dimensional arrangement of wholesale and retail market facilities. These means of implementing basic techniques of formation is volume-spatial composition of wholesale and retail market facilities.

Keywords: market complex, three-dimensional arrangement, wholesale and retail markets, the formation of the wholesale market, wholesale markets.

Kucherenko Lilia - Ph.D., assistant professor of construction, urban and architectural Vinnitsia National Technical University.

Harnaha Victoria - Ph.D., assistant professor of construction, urban and architectural Vinnitsia National Technical University.

Igor Babiy – Ph.D., assistant professor of technology building production Odessa State Academy of Construction and Architecture.

Redka Vitalii – student of Vinnitsia National Technical University.

Л. В. Кучеренко

В. Л. Гарнага

И. Н. Бабий

В. А. Редька

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ОБЪЕМНО- ПРОСТРАНСТВЕННОЙ КОМПОЗИЦИИ ОПТОВО- РОЗНИЧНЫХ РЫНКОВ

Винницкий национальный технический университет

В данной статье рассмотрены основные особенности формирования объемно-пространственной композиции оптово-розничных рыночных комплексов. Показано рационально-функциональную структуру оптово-розничного рыночного комплекса, и соотношение площадей и численности населения обслуживаемого данным комплексом. Исследованы и сформулированы основные принципы формирования объемно-пространственной композиции оптово-розничных рыночных комплексов. Приведенные средства реализации основных приемов формирования объемно-пространственной композиции оптово-розничных рыночных комплексов.

Ключевые слова: рыночный комплекс, объемно-пространственная композиция, оптово-розничные рынки, формирование оптового рынка, оптовые рынки.

Кучеренко Лилия Васильевна - к.т.н., доцент кафедры строительства, городского хозяйства и архитектуры Винницкого национального технического университета.

Гарнага Виктория Леонидовна - к.т.н., доцент кафедры строительства, городского хозяйства и архитектуры Винницкого национального технического университета.

Бабий Игорь Николаевич - к.т.н., доцент кафедры технологии строительного производства Одесской государственной академии строительства и архитектуры.

Редька Виталий Анатольевич - студент Винницкого национального технического университета.